DOMSTOLENS DOM

18. november 2003 *

I sag C-216/01,

angående en anmodning, som Handelsgericht Wien (Østrig) i medfør af artikel 234 EF har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Budějovický Budvar, národní podnik

mod

Rudolf Ammersin GmbH,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 28 EF, 30 EF og 307 EF samt af Rådets forordning (EØF) nr. 2081/92 af 14. juli 1992 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler (EFT L 208, s. 1), som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 535/97 af 17. marts 1997 (EFT L 83, s. 3),

* Processprog: tysk.

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, V. Skouris, afdelingsformændene P. Jann, C.W.A. Timmermans (refererende dommer), C. Gulmann og J.N. Cunha Rodrigues samt dommerne D.A.O. Edward, A. La Pergola, J.-P. Puissochet, R. Schingten, N. Colneric og S. von Bahr,

generaladvokat: A. Tizzano
justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Budějovický Budvar, národní podnik, ved Rechtsanwalt S. Kommar

— Rudolf Ammersin GmbH ved Rechtsanwalt C. Hauer

— den østrigske regering ved C. Pesendorfer, som befuldmægtiget

— den tyske regering ved W.-D. Plessing og A. Dittrich, som befuldmægtigede

— den franske regering ved G. de Bergues og L. Bernheim, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved A.-M. Rouchaud, som befuldmægtiget, bistået af Rechtsanwalt B. Wägenbaur,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 19. november 2002 er afgivet mundtlige indlæg af Budějovický Budvar, národní podnik, ved S. Kommar, af Rudolf Ammersin GmbH ved Rechtsanwälte C. Hauer, D. Ohlgart og B. Goebel, og af Kommissionen ved A.-M. Rouchaud, bistået af B. Wägenbaur,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 22. maj 2003,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 26. februar 2001, indgået til Domstolen den 25. maj 2001, har Handelsgericht Wien i medfør af artikel 234 EF forelagt fire præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 28 EF, 30 EF og 307 EF samt af Rådets forordning (EØF) nr. 2081/92 af 14. juli 1992 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler (EFT L 208, s. 1), som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 535/97 af 17. marts 1997 (EFT L 83, s. 3) (herefter »forordning nr. 2081/92«).

2 Spørgsmålene er blevet rejst inden for rammerne af en sag mellem på den ene side Budějovický Budvar, národní podnik (herefter »Budvar«), et bryggeri, der har hjemsted i byen Ceske Budějovice (Den Tjekkiske Republik), og på den anden side Rudolf Ammersin GmbH (herefter »Ammersin«), et firma, der har hjemsted i Wien (Østrig) og som driver virksomhed med distribution af drikkevarer, vedrørende Budvars påstand om, at det forbydes Ammersin at markedsføre øl fremstillet af bryggeriet Anheuser-Busch Inc. (herefter »Anheuser-Busch«), Saint Louis (De Forenede Stater), under varemærket American Bud, med den begrundelse, at anvendelsen af betegnelsen »Bud« i denne medlemsstat i henhold til bilaterale traktater mellem Den Tjekkiske Republik og Republikken Østrig er forbeholdt øl fremstillet i Den Tjekkiske Republik.

Retsforskrifter

Folkeretten

3 Artikel 34, stk. 1, i Wienerkonventionen om statssuccession for så vidt angår traktater af 23. august 1978 bestemmer følgende:

»Når en del eller dele af en stats territorium løsrives for at danne en eller flere stater, vedbliver, uanset om forgængerstaten fortsat består:

a) enhver traktat, der på tidspunktet for statssuccessionen var i kraft med hensyn til hele forgængerstatens territorium, med at være i kraft med hensyn til hver således dannet efterfølgerstat

b) enhver traktat, der på tidspunktet for statssuccessionen alene var i kraft med hensyn til den del af forgængerstatens territorium, som er blevet en efterfølgerstat, med at være kraft alene med hensyn til denne efterfølgerstat.«

Fællesskabsretten

4 Artikel 307, stk. 1 og 2, EF bestemmer:

»De rettigheder og forpligtelser, der følger af konventioner, som før den 1. januar 1958 eller før tiltrædelsesdatoen for tiltrædende medlemsstaters vedkommende er indgået mellem på den ene side en eller flere medlemsstater og på den anden side et eller flere tredjelande, berøres ikke af bestemmelserne i denne traktat.

I det omfang, disse konventioner er uforenelige med denne traktat, bringer den eller de pågældende medlemsstater alle egnede midler i anvendelse med henblik på at fjerne de konstaterede uoverensstemmelser. Om fornødent bistår medlemsstaterne hinanden i dette øjemed og indtager i påkommende tilfælde en fælles holdning.«

5 Det anføres i syvende betragtning til forordning nr. 2081/92, at »den nationale praksis med hensyn til anvendelse af oprindelsesbetegnelser og geografiske betegnelser er imidlertid varierende; det er nødvendigt at indføre en EF-holdning hertil; et sæt EF-regler med en beskyttelsesordning vil nemlig gøre det muligt for de geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelserne at udvikle sig, fordi sådanne regler i kraft af den ensartethed, som de vil medføre, vil sikre lige konkurrencevilkår for producenterne af produkter med sådanne betegnelser og styrke produkternes værdi for forbrugerne«.

6 Artikel 1, stk. 1 og 2, i forordning nr. 2081/92 bestemmer:

»1. I denne forordning fastsættes reglerne for beskyttelse af oprindelsesbetegnelser og geografiske betegnelser for de landbrugsprodukter til konsum, der er opført i bilag II til traktaten, samt for de levnedsmidler, der er opført på listen i bilag I til denne forordning, og de landbrugsprodukter, der er opført på listen i bilag II til denne forordning.

[...]

2. Denne forordning berører ikke andre EF-særbestemmelser.«

7 Bilag I til forordningen med overskriften »Levnedsmidler omhandlet i artikel 1, stk. 1«, angiver i første led »øl«.

8 Artikel 2, stk. 1 og 2, i forordning nr. 2081/92 bestemmer:

»1. Fællesskabsbeskyttelse af oprindelsesbetegnelser og geografiske betegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler kan opnås i henhold til denne forordning.

2. I denne forordning forstås ved:

a) »oprindelsesbetegnelse«: navnet på et område, et bestemt sted eller i undtagelsestilfælde et land, der betegner et landbrugsprodukt eller et levnedsmiddel:

— som har oprindelse i dette område, dette bestemte sted eller dette land,

og

— hvis egenskaber eller andre kendetegn hovedsageligt eller fuldstændigt kan tilskrives det geografiske miljø med dets naturbetingede og menneskelige faktorer, og som er fremstillet, forarbejdet og tilvirket i det afgrænsede geografiske område

b) »geografisk betegnelse«: navnet på et område, et bestemt sted eller i undtagelsestilfælde et land, der betegner et landbrugsprodukt eller et levnedsmiddel:

— som har oprindelse i dette område, dette bestemte sted eller dette land,

og

— hvis bestemte egenskaber, omdømme eller andre kendetegn kan tilskrives den geografiske oprindelse, og som er fremstillet og/eller forarbejdet og/eller tilvirket i det afgrænsede geografiske område.«

9 I artikel 5-7 i forordning nr. 2081/92 fastsættes proceduren for registrering af de i artikel 2 omhandlede geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser, den såkaldte »normale procedure«. Ifølge artikel 5, stk. 4, skal registreringsansøgningen stiles til den medlemsstat, hvor det geografiske område er beliggende. Ifølge forordningens artikel 5, stk. 5, første afsnit, kontrollerer medlemsstaten, om ansøgningen er berettiget, og fremsender den til Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber.

10 Under hensyn til, at Kommissionens behandling af en ansøgning om registrering kræver en vis tid, og at der — indtil der foreligger en afgørelse om registreringen af betegnelsen — bør være mulighed for, at medlemsstaten kan give en midlertidig national beskyttelse, er der ved forordning nr. 535/97 i artikel 5, stk. 5, i forordning nr. 2081/92 efter første afsnit blevet indsat følgende tekst:

»Efter den dato, hvor en medlemsstat således har fremsendt en ansøgning vedrørende en betegnelse, kan den kun midlertidigt indføre en national beskyttelse samt om nødvendigt en tilpasningsperiode for denne betegnelse [...]

Den midlertidige nationale beskyttelse ophører fra den dato, hvor der er truffet afgørelse om registrering i henhold til denne forordning [...]

Den berørte medlemsstat bærer alene ansvaret for følgevirkningerne af en sådan national beskyttelse, hvis betegnelsen ikke skulle blive registreret i henhold til denne forordning.

De foranstaltninger, medlemsstaterne træffer i medfør af andet afsnit, har kun retsvirkninger på nationalt plan og må ikke berøre handelen inden for Fællesskabet.«

11 Artikel 12 i forordning nr. 2081/92 har følgende ordlyd:

»1. Uden at internationale aftaler berøres derved, finder denne forordning anvendelse på landbrugsprodukter og levnedsmidler fra et tredjeland, dersom:

— tredjelandet kan give garantier, som er identiske med eller svarer til de i artikel 4 nævnte

— der i tredjelandet findes en kontrolordning svarende til den i artikel 10 nævnte

— tredjelandet er parat til for tilsvarende landbrugsprodukter og levnedsmidler fra Fællesskabet at yde en beskyttelse svarende til den, der findes i Fællesskabet.

2. Er den beskyttede betegnelse i et tredjeland enslydende med en beskyttet betegnelse i Fællesskabet, foretages registreringen under hensyn til lokale og traditionelle sædvaner og den faktiske risiko for forveksling.

Brugen af sådanne betegnelser tillades kun, hvis produktets oprindelsesland er klart og tydeligt angivet på etiketten.«

12 Ved artikel 17 i forordning nr. 2081/92 er der indført en registreringsprocedure for de betegnelser, som allerede eksisterede på tidspunktet for forordningens ikrafttræden, den såkaldte »forenklede procedure«. Denne artikel bestemmer bl. a., at medlemsstaterne inden seks måneder efter datoen for forordning nr. 2081/92's ikrafttræden underretter Kommissionen om, hvilke betegnelser de ønsker at registrere i henhold til forordningen.

13 Navnlig for at tage hensyn til, at det første forslag til registrering af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser, som Kommissionen skulle udarbejde i henhold til artikel 17, stk. 2, i forordning nr. 2081/92, først blev forelagt Rådet for Den Europæiske Union i marts 1996, på hvilket tidspunkt størstedelen af den femårige overgangsperiode i henhold til forordningens artikel 13, stk. 2, var forløbet, blev dette stk. 2 ved forordning nr. 535/97, som trådte i kraft den 28. marts 1997, erstattet med følgende tekst:

»Uanset stk. 1, litra a) og b), kan medlemsstaterne dog bibeholde de nationale ordninger om tilladelse til anvendelse af betegnelser, der er registreret i medfør af artikel 17, i en begrænset periode på højst fem år efter datoen for offentliggørelsen af registreringen, dersom:

— produkterne har været lovligt markedsført under disse betegnelser i mindst fem år inden datoen for offentliggørelsen af denne forordning

— virksomhederne lovligt har markedsført de pågældende produkter og herunder vedvarende har anvendt betegnelserne i den periode, der er omhandlet i første led

— produktets virkelige oprindelse er klart og tydeligt angivet på mærkningen.

Denne undtagelse må dog ikke medføre, at produkterne frit markedsføres på en medlemsstats område, hvor disse betegnelser ikke er tilladte.«

National ret

14 Den 11. juni 1976 indgik Republikken Østrig og Den Socialistiske Republik Tjekkoslovakiet en traktat om beskyttelse af oprindelsesangivelser, oprindelsesbetegnelser og andre betegnelser for landbrugsprodukters og industrivarers oprindelse (herefter »den bilaterale konvention«).

15 Efter at den bilaterale konvention var blevet godkendt og ratificeret, blev den offentliggjort i *Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich* den 19. februar 1981 (BGBl. 1981/75). Den 26. februar 1981 trådte den bilaterale konvention i henhold til sin artikel 16, stk. 2, i kraft for en ubestemt periode.

16 Artikel 1 i den bilaterale konvention bestemmer følgende:

»De kontraherende stater forpligter sig til at træffe alle nødvendige foranstaltninger til beskyttelse af oprindelsesangivelser, oprindelsesbetegnelser og øvrige betegnelser, der angiver oprindelsen, for landbrugsprodukter og industrivarer, der henhører under de kategorier, som er nævnt i artikel 5 og præciseret i den overenskomst, der er nævnt i artikel 6, samt de navne og illustrationer, som er nævnt i artikel 3, artikel 4 og artikel 8, stk. 2, mod illoyal erhvervsmæssig konkurrence.«

17 Den bilaterale konventions artikel 2 har følgende ordlyd:

»I denne traktat forstås ved oprindelsesangivelser, oprindelsesbetegnelser og andre betegnelser, der angiver oprindelsen, enhver angivelse, der direkte eller indirekte henviser til en vares oprindelse. En sådan angivelse består som regel af en geografisk betegnelse. Den kan imidlertid også bestå af andre angivelser, hvis de berørte omsætningskredse i oprindelseslandet i forbindelse med et produkt med en sådan betegnelse forstår det som en angivelse af fremstillingslandet. De nævnte betegnelser kan ud over angivelsen af et bestemt geografisk oprindelsesområde også indeholde angivelser vedrørende den pågældende vares kvalitet. Varernes særlige kendetegn er udelukkende eller hovedsageligt resultatet af geografiske eller menneskelige påvirkninger.«

18 Den bilaterale konventions artikel 3, stk. 1, fastsætter følgende:

»[...] de tjekkoslovakiske betegnelser, der er opregnet i en overenskomst indgået i henhold til artikel 6, er i Republikken Østrig udelukkende forbeholdt tjekkoslovakiske produkter«.

19 I henhold til artikel 5, stk. 1, punkt B, nr. 2, i den bilaterale konvention henhører øl til de kategorier af tjekkiske produkter, der er beskyttet af konventionen.

20 Den bilaterale konventions artikel 6 bestemmer følgende:

»Betegnelserne vedrørende de produkter, som betingelserne i artikel 2 og 5 finder anvendelse på, der nyder beskyttelse i henhold til traktaten og som derfor ikke er artsbetegnelser, opregnes i en overenskomst, der indgås mellem de to kontraherende staters regeringer.«

21 Den bilaterale konventions artikel 7 har følgende ordlyd:

»1. Såfremt navne og betegnelser, der nyder beskyttelse i henhold til denne traktats artikel 3, 4, 6 og artikel 8, stk. 2, anvendes erhvervsmæssigt i strid med traktatens bestemmelser for produkter, navnlig med hensyn til deres udstyr eller emballage, på regninger, fragtbreve eller andre forretningsdokumenter eller i reklame, anvendes alle retlige eller administrative foranstaltninger i henhold til lovgivningen i den kontraherende stat, hvori der gøres krav på beskyttelse, om bekæmpelse af illoyal konkurrence og beskyttelse mod uretmæssig anvendelse af betegnelser, på de i nævnte lovgivning fastsatte betingelser og i overensstemmelse med denne traktats artikel 9.

2. Såfremt der er risiko for forveksling i forbindelse med erhvervsmæssig virksomhed, finder stk. 1 tillige anvendelse, såfremt de betegnelser, der nyder beskyttelse i henhold til traktaten, anvendes i ændret form eller i forbindelse med andre produkter end dem, som de er knyttet til i henhold til den i artikel 6 nævnte overenskomst.

3. Stk. 1 finder tillige anvendelse, såfremt betegnelser, der nyder beskyttelse i henhold til traktaten, anvendes i oversættelse, ved henvisning til den faktiske oprindelse eller ved tilføjelser som 'art', 'type', 'efterligning' eller lignende.

4. Stk. 1 finder ikke anvendelse på en af de kontraherende staters oversættelser af betegnelser, såfremt oversættelsen på den anden kontraherende stats sprog er et ord, der er almindeligt brugt i dagligsproget.«

22 Den bilaterale konventions artikel 16, stk. 3, bestemmer, at de to kontraherende parter skriftligt og ad diplomatisk vej kan opsige konventionen under overholdelse af en frist på mindst ét år.

23 Den 7. juni 1979 blev der henhold til den bilaterale konventions artikel 6 indgået en overenskomst om gennemførelse af konventionen (herefter »gennemførelsesoverenskomsten«). I henhold til overenskomstens artikel 2, stk. 1, trådte overenskomsten i kraft på samme tid som den bilaterale konvention, dvs. den 26. februar 1981. Overenskomsten blev offentliggjort i *Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich* den 19. februar 1981 (BGBl. 1981/76).

24 Gennemførelsesoverenskomstens bilag B lyder således:

»Tjekkoslovakiske betegnelser for landbrugsprodukter og industrivarer

[...]

B. Ernæring og landbrug (andet end vin)

[...]

2. Øl

Den Tjekkiske Socialistiske Republik

[...]

Bud

Budějovické pivo

Budějovické pivo Budvar

Budějovický Budvar

[...]«

25 Den 17. december 1992 erklærede det tjekkiske nationalråd, at Den Tjekkiske Republik i henhold til gældende folkeretlige principper og i det omfang, hvori disse foreskriver det, anså sig for fra den 1. januar 1993 at være bundet af de multilaterale og bilaterale traktater, som Den Tjekkiske og Slovakiske Føderative Republik var part i på denne dato.

26 Ved forfatningslov nr. 4/1993 af 15. december 1992 bekræftede Den Tjekkiske Republik, at den overtog de rettigheder og forpligtelser, som i henhold til folkeretten påhvilede Den Tjekkiske og Slovakiske Føderative Republik på datoen for dens opløsning.

27 Forbundskanslerens meddelelse om de gældende bilaterale traktater mellem Republikken Østrig og Den Tjekkiske Republik (BGBl. III, 1997/123, herefter »forbundskanslerens meddelelse«) lyder således:

»På grundlag af en fælles gennemgang af de bilaterale traktater mellem Republikken Østrig og Den Tjekkiske Republik, foretaget af de to staters kompetente myndigheder, er det blevet konstateret, at følgende bilaterale traktater i henhold til de almindeligt anerkendte folkeretlige regler var gældende mellem Republikken Østrig og Den Tjekkiske Republik den 1. januar 1993, som var datoen for Den Tjekkiske Republiks statssuccession på det territorium, der svarede til den tidligere Tjekkiske og Slovakiske Føderative Republik, og at de siden denne dato er blevet anvendt af de kompetente myndigheder inden for rammerne af de to landes retsorden:

[...]

19. traktat mellem Republikken Østrig og Den Socialistiske Republik Tjekkoslovakiet om beskyttelse af oprindelsesangivelser, oprindelsesbetegnelser og andre betegnelser for landbrugsprodukters og industrivarers oprindelse, med tillægsprotokol af 30. november 1977

Wien, den 11. juni 1976 (BGBl. nr. 75/1981)

[...]

26. gennemførelsesoverenskomst i tilknytning til traktaten mellem Republikken Østrig og Den Socialistiske Republik Tjekkoslovakiet om beskyttelse af oprindelsesangivelser, oprindelsesbetegnelser og alle andre betegnelser for landbrugsprodukters og industrivarers oprindelse

Prag, den 7. juni 1979 (BGBl. nr. 76/1981)

[...]«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

28 Budvar markedsfører øl, navnlig under varemærkerne Budějovický Budvar og Budweiser Budvar, og eksporterer »Budweiser Budvar«, navnlig til Østrig.

29 Ammersin markedsfører navnlig øl af mærket American Bud, fremstillet af bryggeriet Anheuser-Busch, som selskabet køber hos firmaet Josef Sigl KG (herefter »Josef Sigl«) med hjemsted i Obertrum (Østrig), der er eneimportør af den nævnte øl i Østrig.

30 Ved stævning af 22. juli 1999 har Budvar ved den forelæggende ret nedlagt påstand om, at Ammersin inden for rammerne af sin erhvervsmæssige virksomhed i Østrig tilpligtes at undlade at anvende betegnelsen Bud eller en betegnelse, der kan forveksles hermed, for øl eller lignende varer eller i forbindelse med disse varer, såfremt der ikke er tale om Budvars produkter. Budvar har endvidere

nedlagt påstand om, at anvendelse af samtlige betegnelser i strid med dette forbud bringes til ophør, samt at der skal fremlægges et regnskab, og at dommen skal offentliggøres. Samtidig med søgsmålet indgav Budvar en begæring om foreløbige forholdsregler.

31 I hovedsagen har Budvar i det væsentlige støttet sine påstande på to retsgrundlag.

32 For det første har Budvar gjort gældende, at varemærket American Bud, som Anheuser-Busch har fået registreret som varemærke, ligner Budvars prioriterede varemærker Budweiser, Budweiser Budvar og Bud, der er beskyttet i Østrig, så meget, at der er risiko for forveksling i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i lovgivningen om illoyal konkurrence.

33 For det andet har Budvar gjort gældende, at anvendelsen af betegnelsen American Bud for en øl, der hidrører fra en anden stat end Den Tjekkiske Republik, er i strid med bestemmelserne i den bilaterale konvention, da betegnelsen Bud, der er omhandlet i bilag B til gennemførelsesoverenskomsten, er en beskyttet betegnelse i henhold til nævnte konventions artikel 6, og derfor udelukkende er forbeholdt tjekkiske produkter.

34 Den 15. oktober 1999 anordnede den forelæggende ret de foreløbige forholdsregler, som Budvar havde indgivet begæring om.

35 Ammersin fik ikke medhold i det for Oberlandesgericht Wien (Østrig) indbragte kæremål herover og heller ikke under appellen til Oberster Gerichtshof (Østrig). Efter at sagen vedrørende foreløbige forholdsregler er afsluttet, skal Handelsgericht Wien nu træffe afgørelse i hovedsagen.

36 Den forelæggende ret har bemærket, at Budvar, allerede før det anlagde hovedsagen ved Landesgericht Salzburg (Østrig), har anlagt en — både med hensyn til sagens genstand og retsgrundlag — identisk sag mod Josef Sigl.

37 I denne parallelle sag har Landesgericht Salzburg anordnet de foreløbige forholdsregler, som Budvar havde indgivet begæring om, og Oberlandesgericht Linz (Østrig) har ikke givet Josef Sigl medhold i kæremålet. Ved kendelse af 1. februar 2000 har Oberster Gerichtshof afslået at give tilladelse til revision af den kærede kendelse og har stadfæstet afgørelsen om foreløbige forholdsregler.

38 Den forelæggende ret har anført, at Oberster Gerichtshofs kendelse i det væsentlige er støttet på følgende begrundelse.

39 Oberster Gerichtshof, der har begrænset sin prøvelse til anbringendet vedrørende den bilaterale konvention, fastslog, at det forbud, som er påstået nedlagt over for sagsøgte Josef Sigl, kan udgøre en hindring for de frie varebevægelser i henhold til artikel 28 EF.

40 Oberster Gerichtshof fandt imidlertid, at hindringen var forenelig med artikel 28 EF, da beskyttelsen af betegnelsen Bud, som fastsat i den bilaterale konvention, henhører under beskyttelsen af industriel og kommerciel ejendomsret i henhold til artikel 30 EF.

41 Ifølge den forelæggende ret synes Oberster Gerichtshof at have fastslået, at betegnelsen Bud er en »ren geografisk betegnelse eller en indirekte oprindelsesangivelse«, dvs. en betegnelse, der ikke forudsætter, at de garantier, der er

forbundet med oprindelsesbetegnelsen — såsom fremstilling under overholdelse af kvalitets- eller fabrikationsnormer, der er fastsat og kontrolleret af myndighederne, eller særlige kendetegn ved produktet — overholdes. Betegnelsen Bud nyder i øvrigt en »absolut beskyttelse«, dvs. en beskyttelse, der er uafhængig af en mulig risiko for forveksling eller vildledning.

42 På baggrund af de fremførte argumenter finder den forelæggende ret, at der er rimelig tvivl om svarene på de fællesskabsretlige spørgsmål, som tvisten i hovedsagen rejser, navnlig fordi Domstolens praksis ikke gør det muligt at fastslå, om de »rene« geografiske oprindelsesangivelser, hvorved der ikke er risiko for vildledning, også henhører under beskyttelsen af industriel og kommerciel ejendomsret i henhold til artikel 30 EF.

43 Handelsgericht Wien har derfor besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Er anvendelsen af en bestemmelse i en bilateral traktat, som er indgået mellem en medlemsstat og et tredjeland, og hvorefter en ren/indirekte geografisk betegnelse, som i oprindelseslandet hverken er navnet på et område, et sted eller et land, nyder absolut beskyttelse, uafhængig af en mulig risiko for vildledning, som en kvalificeret geografisk betegnelse som omhandlet i forordning nr. 2081/92, forenelig med artikel 28 EF og/eller forordning nr. 2081/92, når import af en vare, der lovligt er bragt i omsætning i en anden medlemsstat, kan hindres i henhold til denne bestemmelse?

2) Gælder dette ligeledes for det tilfælde, at den geografiske betegnelse, som i oprindelseslandet hverken er navnet på et område, et sted eller et land, og i oprindelseslandet hverken opfattes som geografisk betegnelse for en bestemt vare eller som en ren eller indirekte geografisk betegnelse?

3) Gælder svarene på det første og det andet spørgsmål også, såfremt den bilaterale traktat er en traktat, som medlemsstaten har indgået, inden den tiltrådte Den Europæiske Union, og som den efter sin tiltrædelse af Den Europæiske Union har bekræftet ved en erklæring fra forbundsregeringen til den stat, der efterfulgte den oprindelige anden kontraherende stat?

4) Indebærer artikel 307, stk. 2, EF en forpligtelse for en medlemsstat, der inden sin tiltrædelse af Den Europæiske Union har indgået en sådan bilateral traktat med et tredjeland, til at fortolke traktaten i overensstemmelse med fællesskabsretten ud fra artikel 28 EF og/eller forordning nr. 2081/92, således at den deri garanterede beskyttelse for en ren/indirekte geografisk betegnelse, som i oprindelseslandet hverken er navnet på et område, et sted eller et land, alene sikrer beskyttelse mod vildledning, men ikke den absolutte beskyttelse, som tilkommer en kvalificeret geografisk betegnelse i henhold til forordning nr. 2081/92?«

De præjudicielle spørgsmål

Formaliteten med hensyn til anmodningen om præjudiciel afgørelse

Indlæg til Domstolen

44 Budvar har anført, at hovedsagen drejer sig om bestemmelser i en bilateral traktat indgået mellem en medlemsstat og et tredjeland, som fællesskabsretten i henhold til artikel 307, stk. 1, EF ikke finder anvendelse på. Det tilkommer alene den nationale ret at fortolke disse bestemmelser. Derfor er en besvarelse af de præjudicielle spørgsmål hverken nødvendig eller tilladelig.

45 Ifølge den østrigske regering kan den del af det første spørgsmål, der vedrører foreneligheden med forordning nr. 2081/92 af den beskyttelse, som tillægges ved den bilaterale traktat, ikke antages til realitetsbehandling. Der er nemlig tale om et hypotetisk spørgsmål, for så vidt som forelæggelseskendelsen ikke indeholder nogen oplysninger om, at der er foretaget registrering eller påtænkes foretaget en registrering af et af de pågældende produkter i henhold til denne forordning.

46 Kommissionen har anført, at der opstår problemet om, hvorvidt de præjudicielle spørgsmål er hypotetiske og derfor ikke kan antages til realitetsbehandling, fordi den forelæggende ret for det første åbenbart ikke er enig i Oberster Gerichtshofs fortolkning af den bilaterale konvention, der fremgår af kendelsen af 1. februar 2000, hvorefter den beskyttelse, der følger af traktaten, er absolut, for det andet ikke har angivet, hvilken type beskyttelse den i hovedsagen omhandlede betegnelse henhører under, og for det tredje heller ikke præciserer, om den er bundet af Oberster Gerichtshofs fortolkning.

Domstolens bemærkninger

47 I henhold til Domstolens faste praksis tilkommer det inden for rammerne af det samarbejde, der i henhold til artikel 234 EF er indført mellem Domstolen og de nationale retter, udelukkende den nationale ret, for hvem en tvist er indbragt, og som har ansvaret for den retsafgørelse, som skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere, såvel om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at den kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen. Når de af den nationale ret stillede spørgsmål vedrører fortolkningen af en bestemmelse i fællesskabsretten, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse herom. Domstolen kan kun afslå at træffe afgørelse vedrørende et præjudicielt spørgsmål fra en national ret, når det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af fællesskabsretten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når

problemet er af hypotetisk karakter, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan give en hensigtsmæssig besvarelse af de stillede spørgsmål (jf. bl.a. dom af 13.3.2001, sag C-379/98, PreussenElektra, Sml. I, s. 2099, præmis 38 og 39).

48 Ifølge Budvar kan de præjudicielle spørgsmål ikke antages til realitetsbehandling, da tvisten i hovedsagen — i betragtning af at artikel 307, stk. 1, EF finder anvendelse — alene vedrører fortolkningen af nationale retsforskrifter, nemlig den bilaterale konvention og gennemførelsesoverenskomsten (herefter »de omhandlede bilaterale traktater«), mens fællesskabsretten ikke finder anvendelse i den foreliggende sag.

49 Det er herved tilstrækkeligt at fastslå, at det tredje og det fjerde spørgsmål netop vedrører fortolkningen af artikel 307 EF under hensyn til omstændighederne i hovedsagen, mens der med det første og det andet spørgsmål anmodes om en fortolkning af fællesskabsretlige bestemmelser, nemlig af artikel 28 EF og 30 EF samt af forordning nr. 2081/92, der skal gøre det muligt for den forelæggende ret at efterprøve de omhandlede nationale bestemmelsers forenelighed med fællesskabsretten. Der kan ikke rejses tvivl om relevansen af en sådan efterprøvelse med henblik på en eventuel anvendelse af artikel 307 EF i nævnte sag.

50 Hvad videre angår den østrigske regerings argument om, at den del af det første spørgsmål, der vedrører forordning nr. 2081/92, er hypotetisk, bemærkes, at Budvar i hovedsagen har gjort et krav gældende, der indebærer, at det forbydes Ammersin at markedsføre visse varer under en beskyttet betegnelse, og hvis forenelighed med den ordning, der er indført ved forordning nr. 2081/92, er blevet draget i tvivl, uafhængigt af, om der foreligger en eventuel registrering i henhold til ordningen i den nævnte forordning. Spørgsmålet er derfor på ingen måde hypotetisk.

51 Hvad endelig angår Kommissionens argumenter er det tilstrækkeligt at bemærke, at de hypoteser, som den forelæggende ret har anført med hensyn til arten af den i hovedsagen omhandlede betegnelse, alene er forudsætninger ud fra hvilke de præjudicielle spørgsmål er blevet stillet, og hvis saglige rigtighed Domstolen ikke skal prøve.

52 Det følger heraf, at anmodningen om præjudiciel afgørelse kan antages til realitetsbehandling.

Realiteten

Det første spørgsmål

53 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forordning nr. 2081/92 eller artikel 28 EF er til hinder for anvendelsen af en bestemmelse i en bilateral traktat, som er indgået mellem en medlemsstat og et tredjeland, og hvorefter en ren og indirekte geografisk oprindelsesangivelse fra dette tredjeland nyder en beskyttelse i importmedlemsstaten, der er uafhængig af en mulig risiko for vildledning, og som gør det muligt at hindre import af en vare, der lovligt er bragt i omsætning i en anden medlemsstat.

54 Spørgsmålet vedrører det tænkte tilfælde, at betegnelsen Bud er en ren og indirekte geografisk oprindelsesangivelse, dvs. en betegnelse, for hvilken der ikke foreligger en direkte sammenhæng mellem på den ene side produktets nærmere kvalitet, omdømme eller et andet kendetegn, og på den anden side dets bestemte geografiske oprindelse, og som derfor ikke henhører under artikel 2, stk. 2, litra b), i forordning nr. 2081/92 (jf. dom af 7.11.2000, sag C-312/98, Warsteiner Brauerei, Sml. I, s. 9187, præmis 43 og 44), hvilken betegnelse desuden ikke er et

geografisk navn som sådan, men i det mindste er egnet til at oplyse forbrugerne om, at det produkt, hvorpå den er angivet, stammer fra et bestemt sted, område eller land (jf. dom af 10.11.1992, sag C-3/91, Exportur, Sml. I, s. 5529, præmis 11).

— Forordning nr. 2081/92

Indlæg til Domstolen

55 Budvar har gjort gældende, at betegnelsen Bud er en forkortelse af navnet på byen Budweis, hvis tjekkiske navn er Ceske Budějovice, hvor Budvars øl har oprindelse, og at betegnelsen dermed indeholder en geografisk henvisning, der har forbindelse til den nævnte bys ølbryggertradition, og som navnlig henviser til det verdensomspændende omdømme, som øl fra Budweis har på grund af dets fremragende kvalitet.

56 Ifølge Budvar udgør betegnelsen Bud — der er beskyttet i Østrig i henhold til den bilaterale konvention — således en geografisk betegnelse eller en kvalificeret oprindelsesbetegnelse, dvs. en angivelse eller en betegnelse, der kan registreres i henhold til forordning nr. 2081/92.

57 I denne forbindelse har Budvar gjort gældende, at det følger af Domstolens praksis (Warsteiner Brauerei-dommen, præmis 47), at forordning nr. 2081/92 ikke er til hinder for en national beskyttelsesordning, der ligner den, der følger af den bilaterale konvention, for en geografisk betegnelse eller en kvalificeret oprindelsesbetegnelse såsom Bud.

58 For det tilfælde, at Domstolen finder, at betegnelsen Bud, der er beskyttet ved den bilaterale konvention, alene udgør en ren geografisk oprindelsesangivelse — dvs. en geografisk oprindelsesangivelse, med hensyn til hvilken der ikke er en forbindelse mellem produktets kendetegn og dets geografiske oprindelse — har Budvar endvidere anført, at det så meget desto mere med rette udtales i præmis 54 i Warsteiner Brauerei-dommen, at forordning nr. 2081/92 ikke er til hinder for anvendelsen af denne nationale beskyttelse, eftersom sådanne angivelser klart falder uden for den nævnte forordnings anvendelsesområde.

59 Efter Budvars opfattelse regulerer forordning nr. 2081/92 alene den fællesskabsretlige beskyttelse af de betegnelser, der er omfattet af den. Set under den rent nationale beskyttelses synsvinkel, der følger af den bilaterale konvention, er den sondring, som den forelæggende ret har foretaget mellem rent geografiske oprindelsesangivelser og kvalificerede betegnelser, ikke relevant. Hvad angår Warsteiner Brauerei-dommen, og navnlig dennes præmis 43 og 44, gælder denne løsning også uanset enhver risiko for vildledning.

60 Ammersin har gjort gældende, at Warsteiner Brauerei-dommen ikke giver svaret på det spørgsmål, der er genstand for tvisten i hovedsagen, nemlig om den absolutte beskyttelse, der i henhold til forordning nr. 2081/92 er forbeholdt geografiske betegnelser og kvalificerede oprindelsesbetegnelser, kan ydes på medlemsstatsplan ved siden af den ved denne forordning indførte ordning.

61 Dette spørgsmål må efter Ammersins opfattelse besvares benægtende, da det følger af forordning nr. 2081/92's genstand, formål og opbygning, at den er udtømmende, for så vidt som den yder en absolut beskyttelse. Ammersin har for det første anført, at forordningen underlægger beskyttelsen af en betegnelse strenge betingelser, der kræver, at betegnelsen er navnet på et sted, og at der er en direkte forbindelse mellem det pågældende produkts egenskaber og det sted, det hidrører fra (forordningens artikel 2, stk. 2). For det andet har Ammersin anført, at beskyttelsen alene ydes efter en obligatorisk meddelelses-, efterprøvelses- og registreringsprocedure, der navnlig indebærer en detaljeret kontrol af, at opfyldelsen af varespecifikationen er overholdt (forordningens artikel 4 ff.).

62 Ifølge Ammersin følger det heraf, at forordning nr. 2081/92 er til hinder for nationale beskyttelsesordninger, der yder geografiske betegnelser eller oprindelsesbetegnelser, med hensyn til hvilke det ikke er garanteret, at også de opfylder forordningens strenge krav, en absolut beskyttelse.

63 Denne fortolkning underbygges af artikel 17 i forordning nr. 2081/92, hvoraf følger, at nationale beskyttelsesordninger for kvalificerede geografiske oprindelsesangivelser, herunder de angivelser, der har grundlag i bilaterale konventioner, kun kan opretholdes ud over den frist på seks måneder, der er fastsat ved denne bestemmelse, hvis de er blevet meddelt Kommissionen inden for denne frist.

64 De oprindelsesangivelser, der er beskyttet i henhold til den bilaterale konvention, herunder betegnelsen Bud, er imidlertid ikke blevet meddelt inden for denne frist, som for Republikken Østrigs vedkommende udløb den 30. juni 1999. De kan derfor ikke længere være beskyttede.

65 Den østrigske regering har anført, at hvis der tages udgangspunkt i, at den i hovedsagen omhandlede betegnelse alene er en ren geografisk oprindelsesangivelse, følger det af Domstolens praksis, at den beskyttelse, som der ydes ved den bilaterale konvention, er forenelig med forordning nr. 2081/92.

66 Regeringen har endvidere anført, at det ligeledes følger af Domstolens praksis, at forordning nr. 2081/92 heller ikke er til hinder for anvendelsen af nationale retsforskrifter om beskyttelse af betegnelser, der kan være genstand for en registrering i henhold til denne forordning.

67 Den tyske regering har gjort gældende, at beskyttelsen af betegnelsen Bud, som fastsat i den bilaterale konvention, for så vidt som der er tale om en ren geografisk oprindelsesangivelse, er forenelig med forordning nr. 2081/92, da forordningen kun finder anvendelse på kvalificerede geografiske oprindelsesangivelser, dvs. angivelser, hvor der foreligger en egentlig forbindelse med det pågældende produkts egenskaber eller kvalitet.

68 Hvis der derimod i hovedsagen er tale om en kvalificeret oprindelsesangivelse, skal der ifølge den tyske regering tages hensyn til den omstændighed, at forordning nr. 2081/92 alene bestemmer, at der skal foretages registrering af oprindelsesangivelserne fra medlemsstaterne (jf. forordningens artikel 5, stk. 4 og 5). Det fremgår af forordningens betragtninger, at forordningen tager udgangspunkt i princippet om, at den ordning, som den fastsætter, fuldstændiggøres ved et samarbejde med tredjelande. Indtil i dag findes der dog ingen traktat mellem Den Europæiske Union og Den Tjekkiske Republik.

69 Den beskyttelse, der gives ved den bilaterale konvention, giver derfor ikke anledning til nogen betænkeligheder, forudsat at de deri omhandlede kvalificerede oprindelsesangivelser indholdsmæssigt opfylder kravene i forordning nr. 2081/92.

70 Den franske regering har gjort gældende, at artikel 12, stk. 1, i forordning nr. 2081/92 tillader bibeholdelse af internationale aftaler, der er indgået, før forordningen trådte i kraft.

71 Derfor er det utvivlsomt, at den beskyttelse, som betegnelsen Bud ydes ved den bilaterale konvention, ikke kan være uforenelig med forordning nr. 2081/92, så meget desto mere som betegnelsen er blevet betegnet som beskyttet oprindelsesbetegnelse bl.a. inden for rammerne af Lissabon-aftalen af 31. oktober 1958 om beskyttelse af oprindelsesbetegnelser og deres internationale registrering, og i 1975 er blevet registreret som sådan af Verdensorganisationen for Intellektuel Ejendomsret.

72 Kommissionen har anført, at det følger af retspraksis, at forordning nr. 2081/92 ikke er til hinder for, at en bilateral konvention — eventuelt i forbindelse med andre nationale retsforskrifter — yder en geografisk betegnelse som den i hovedsagen omhandlede, med hensyn til hvilken der ikke er nogen forbindelse mellem produktets egenskaber og dets geografiske oprindelse, en absolut beskyttelse, dvs. uafhængigt af enhver anvendelse, som indebærer en risiko for vildledning.

Domstolens besvarelse

73 Domstolen har allerede udtalt, at intet i forordning nr. 2081/92 tyder på, at rent geografiske oprindelsesangivelser ikke kan være beskyttet i medfør af en medlemsstats nationale lovgivning (jf. Warsteiner Brauerei-dommen, præmis 45).

74 Forordning nr. 2081/92 til formål at sikre en ensartet beskyttelse i Fællesskabet af de geografiske betegnelser, der er omfattet af forordningen, og den indfører en forpligtelse til registrering af disse på fællesskabsplan, således at de kan nyde beskyttelse i samtlige medlemsstater, hvorimod en medlemsstats nationale beskyttelse af geografiske betegnelser, som ikke opfylder betingelserne for at blive registreret i henhold til forordning nr. 2081/92, er reguleret i denne stats nationale ret og forbliver begrænset til denne medlemsstats område (jf. Warsteiner Brauerei-dommen, præmis 50).

75 Den omstændighed, at den i hovedsagen omhandlede nationale beskyttelsesordning for geografiske oprindelsesangivelser fastsætter en absolut beskyttelse — dvs. en beskyttelse, der er uafhængig af en mulig risiko for vildledning — kan ikke rejse tvivl om denne fortolkning.

76 Anvendelsesområdet for forordning nr. 2081/92 fastsættes nemlig ikke på grundlag af en sådan omstændighed, men afhænger i det væsentlige af betegnelsens art, da det er begrænset til betegnelser vedrørende et produkt, med hensyn til hvilket der er en særlig forbindelse mellem dets egenskaber og geografiske oprindelse, samt af rækkevidden af den tillagte fællesskabsretlige beskyttelse.

77 Med hensyn til det tænkte tilfælde, der er omhandlet i det første spørgsmål, er det imidlertid ubestridt, at den i hovedsagen omhandlede betegnelse ikke henhører under de betegnelser, der falder ind under anvendelsesområdet for forordning nr. 2081/92. Den beskyttelse, som betegnelsen nyder i henhold til de omhandlede bilaterale traktater, er endvidere begrænset til Østrig.

78 På den baggrund skal det første spørgsmål — for så vidt som det vedrører forordning nr. 2081/92 — besvares med, at forordning nr. 2081/92 ikke er til hinder for anvendelsen af en bestemmelse i en bilateral traktat, som er indgået mellem en medlemsstat og et tredjeland, og hvorefter en ren og indirekte geografisk oprindelsesangivelse fra dette tredjeland nyder en beskyttelse i importmedlemsstaten, der er uafhængig af en mulig risiko for vildledning, og som gør det muligt at hindre import af en vare, der lovligt er bragt i omsætning i en anden medlemsstat.

— Artikel 28 EF og 30 EF

Indlæg til Domstolen

79 Budvar har indledningsvis gjort gældende, at tvisten i hovedsagen alene vedrører direkte import til Østrig fra et tredjeland, nemlig De Forenede Stater, og derfor

ikke påvirker samhandelen inden for Fællesskabet. Tvisten i hovedsagen har derfor ingen forbindelse til det indre marked og henhører ikke under anvendelsesområdet for artikel 28 EF.

80 Budvar har endvidere anført, at artikel 28 EF og 30 EF i henhold til Domstolens praksis ikke er til hinder for anvendelsen af bestemmelser, der har hjemmel i en international konvention mellem medlemsstater vedrørende beskyttelsen af oprindelsesangivelser og oprindelsesbetegnelser, såfremt de beskyttede betegnelser ved konventionens ikrafttræden eller senere ikke har fået karakter af artsbetegnelser i oprindelsesstaten.

81 Ifølge Budvar finder denne praksis så meget desto mere med rette anvendelse på en situation, der — ligesom hovedsagen — vedrører en konvention indgået mellem en medlemsstat og et tredjeland, der yder en sådan beskyttelse, allerede fordi det er ubestrideligt — navnlig på grund af artikel 6 i den bilaterale konvention, der udtrykkeligt angiver det — at betegnelsen Bud hverken har eller nogen sinde har haft karakter af en artsbetegnelse.

82 Ammersin har gjort gældende, at Domstolens retspraksis ikke indebærer, at en absolut beskyttelse af en betegnelse som Bud er begrundet i henhold til artikel 30 EF. Beskyttelse er nemlig kun begrundet med hensyn til rent geografiske oprindelsesangivelser — dvs. i det væsentlige navne på steder — der nyder et stort omdømme og som for producenterne på de steder, som de betegner, udgør et væsentligt middel til at fastholde kunderne. Betegnelsen Bud er imidlertid ikke navnet på et sted og har heller ikke et omdømme hos forbrugerne.

83 Ammersin har endvidere anført, at beskyttelsen af betegnelsen Bud heller ikke kan begrundes i henhold til artikel 28 EF, dvs. af tvingende almene hensyn, navnlig hensynet til at beskytte forbrugerne eller at sikre god handelsskik. For at nå disse

mål er en beskyttelse mod risiko for vildledning nemlig tilstrækkelig. Derfor er en absolut beskyttelse åbenbart uforholdsmæssig.

84 Den østrigske regering har gjort gældende, at artikel 28 EF i henhold til Domstolens faste praksis ikke er til hinder for de indførsels- og udførselsrestriktioner, der i henhold til artikel 30 EF er begrundet i hensynet til beskyttelse af industriel eller kommerciel ejendomsret, for så vidt som sådanne restriktioner er begrundet i hensynet til beskyttelse af de rettigheder, der udgør denne ejendomsrets særlige genstand.

85 Denne begrundelse omfatter både de rent geografiske oprindelsesangivelser og de indirekte geografiske oprindelsesangivelser.

86 Den østrigske regering har anført, at de betegnelser, der er beskyttet ved den bilaterale konvention — selv hvis de ikke er geografiske betegnelser eller kvalificerede oprindelsesbetegnelser, der kan falde ind under forordning nr. 2081/92 — har et særligt omdømme, der kan begrunde restriktioner for de frie varebevægelser.

87 De nævnte betegnelser er blevet optaget i bilagene til gennemførelsesoverenskomsten efter forslag fra interesserede nationale omsætningskredse på grundlag af forbrugerforventninger og i tæt samarbejde med de kompetente interessegrupper og myndighederne.

88 Ifølge den østrigske regering er formålet med den bilaterale konvention at forhindre, at beskyttede betegnelser bliver misbrugt og udvikler sig til artsbetegnelser.

89 Den tyske regering har gjort gældende, at den beskyttelse, som den bilaterale konvention yder simple geografiske oprindelsesangivelser, udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion i artikel 28 EF's forstand, som dog er begrundet i henhold til artikel 30 EF som beskyttelse af industriel og kommerciel ejendomsret, eller subsidiært i henhold til artikel 28 EF af tvingende almene hensyn, navnlig god handelsskik eller forbrugerbeskyttelse.

90 Hvad angår artikel 30 EF har den tyske regering gjort gældende, at det fremgår af Domstolens praksis, at forbuddet mod at anvende betegnelsen Bud, der følger af den bilaterale konvention, beskytter den kommercielle ejendomsret vedrørende oprindelsesbetegnelser i denne artikels forstand og derfor kan begrunde en hindring, der er forbudt i henhold til artikel 28 EF.

91 Hvis det fastslås, at den i hovedsagen omhandlede betegnelse udgør en ren oprindelsesangivelse, følger det heraf, at betegnelsen er beskyttet mod en risiko for udnyttelse af dens omdømme. Det har desuden ikke betydning, om betegnelsen faktisk har et omdømme, eller om en person, der ikke er berettiget hertil, faktisk har udnyttet oprindelsesangivelsens omdømme i markedsføringen af sine produkter.

92 Den tyske regering har subsidiært gjort gældende, at tvingende almene hensyn, navnlig god handelsskik og forbrugerbeskyttelse, tillader medlemsstaterne at vedtage nationale bestemmelser vedrørende anvendelse af vildledende betegnelser, uden at kræve, at forbrugerne faktisk påvirkes af vildledningen. Dette bekræftes i øvrigt af forskellige direktiver.

93 Kommissionen har gjort gældende, at forbuddet mod at markedsføre øl under betegnelsen American Bud i Østrig, der følger af den bilaterale konvention, udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ indførselsrestriktion i artikel 28 EF's forstand, der er begrundet, da den vedrører beskyttelsen af industriel og kommerciel ejendomsret i artikel 30 EF's forstand.

94 I denne forbindelse har Kommissionen gjort gældende, at det fremgår af Domstolens praksis, at geografiske betegnelser som Bud, der nyder en absolut beskyttelse i henhold til en international konvention, selv om der ikke er nogen forbindelse mellem de pågældende produkters kendetegn og deres geografiske oprindelse, henhører under begrundelsen vedrørende industriel og kommerciel ejendomsret, som fastsat i artikel 30 EF.

Domstolens besvarelse

95 Det bemærkes, at artikel 28 EF og 30 EF uden forskel finder anvendelse på produkter, der har deres oprindelse i Fællesskabet, og produkter, som uanset deres første oprindelse, er blevet bragt i omsætning i en medlemsstat. Det er således med dette forbehold, at de nævnte artikler finder anvendelse på øl af mærket American Bud i hovedsagen (jf. i denne retning dom af 7.11.1989, sag 125/88, Nijman, Sml. s. 3533, præmis 11).

96 I tvisten i hovedsagen kan forbuddet mod i Østrig at markedsføre øl, der hidrører fra andre lande end Den Tjekkiske Republik, under betegnelsen Bud — et forbud, der følger af den bilaterale konvention — påvirke importen fra andre medlemsstater af det pågældende produkt under denne betegnelse, og det kan således udgøre en hindring for samhandelen inden for Fællesskabet. Ved en sådan ordning er der derfor tale om en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion i artikel 28 EF's forstand (jf. i denne retning Nijman-dommen, præmis 12, og Exportur-dommen, præmis 19 og 20).

97 En national lovgivning, der forbyder anvendelsen af en geografisk betegnelse for varer med oprindelse i tredjelande, der er overgået til fri omsætning i andre medlemsstater, hvor de lovligt er blevet markedsført, er ganske vist ikke en absolut hindring for import til den pågældende medlemsstat af disse varer. Den kan dog vanskeliggøre deres afsætning, og dermed hindre samhandelen mellem medlemsstaterne (jf. i denne retning dom af 5.12.2000, sag C-448/98, Guimont, Sml. I, s. 10663, præmis 26).

98 Det skal derfor undersøges, om denne restriktion for de frie varebevægelser kan begrundes i henhold til fællesskabsretten.

99 Hvad angår en absolut beskyttelse af en oprindelsesangivelse, som er tillagt ved en bilateral konvention, der i det væsentlige er af samme art som den i hovedsagen omhandlede, har Domstolen allerede udtalt, at formålet med en sådan konvention, der består i at forhindre, at producenterne i en kontraherende stat anvender geografiske betegnelser fra en anden stat og således udnytter det renommé, der er forbundet med produkterne fra de virksomheder i de regioner og områder, som betegnelserne henviser til, skal sikre redelige konkurrenceforhold. Et sådant formål kan anses for at være omfattet af beskyttelsen af industriel og kommerciel ejendomsret i artikel 30 EF, forudsat at de omhandlede betegnelser hverken på tidspunktet for konventionens ikrafttræden eller senere har fået karakter af artsbetegnelser i oprindelsesstaten (jf. Exportur-dommen, præmis 37, og dom af 4.3.1999, sag C-87/97, Consorzio per al tutela del formaggio Gorgonzola, Sml. I, s. 1301, præmis 20).

100 Som det bl.a. fremgår af artikel 1, 2 og 6 i den bilaterale konvention, udgør et sådant formål imidlertid grundlaget for den beskyttelsesordning, der er indført ved de omhandlede bilaterale traktater.

101 Hvis det altså følger af det af den forelæggende ret anførte, at betegnelsen Bud, henset til de faktiske omstændigheder og den begrebsmæssige forståelse i Den Tjekkiske Republik, betegner en region eller et sted på denne stats område, og at dens beskyttelse er begrundet i henhold til kriterierne i artikel 30 EF, er denne artikel heller ikke til hinder for, at denne beskyttelse udvides til en medlemsstats område, som i den foreliggende sag Republikken Østrigs område (jf. i denne retning Exportur-dommen, præmis 38).

102 På den baggrund skal det første spørgsmål, for så vidt som det vedrører artikel 28 EF og 30 EF, besvares med, at disse bestemmelser ikke er til hinder for anvendelsen af en bestemmelse i en bilateral traktat, som er indgået mellem en medlemsstat og et tredjeland, og hvorefter en ren og indirekte geografisk oprindelsesangivelse fra dette tredjeland nyder en beskyttelse i den pågældende medlemsstat, der er uafhængig af en mulig risiko for vildledning, og som gør det muligt at hindre import af en vare, der lovligt er bragt i omsætning i en anden medlemsstat, forudsat at den beskyttede betegnelse hverken på tidspunktet for denne traktats ikrafttræden eller senere har fået karakter af en artsbetegnelse i oprindelsesstaten (jf. Exportur-dommen, præmis 39).

103 Det første spørgsmål skal derfor besvares med, at artikel 28 EF og forordning nr. 2081/92 ikke er til hinder for anvendelsen af en bestemmelse i en bilateral traktat, som er indgået mellem en medlemsstat og et tredjeland, og hvorefter en ren og indirekte geografisk oprindelsesangivelse fra dette tredjeland nyder en beskyttelse i importmedlemsstaten, der er uafhængig af en mulig risiko for vildledning, og som gør det muligt at hindre import af en vare, der lovligt er bragt i omsætning i en anden medlemsstat.

Det andet spørgsmål

104 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forordning nr. 2081/92 eller artikel 28 EF er til hinder for anvendelsen af en

bestemmelse i en bilateral traktat, som er indgået mellem en medlemsstat og et tredjeland, og hvorefter en betegnelse, der i dette land hverken direkte eller indirekte henviser til produktets geografiske oprindelse, nyder en beskyttelse i den pågældende medlemsstat, der er uafhængig af en mulig risiko for vildledning, og som gør det muligt at hindre import af en vare, der lovligt er bragt i omsætning i en anden medlemsstat.

Indlæg til Domstolen

105 Budvar har gjort gældende, at den beskyttelse, som den bilaterale konvention yder betegnelsen Budvar, kun er uforenelig med artikel 28 EF, såfremt en begrebsassociation mellem på den ene side den beskyttede betegnelse, der ændrer den fulde ordlyd af det beskyttede produkts fremstillingssted, og på den anden side det med denne betegnelse beskyttede produkt i sin konkrete benævnelse og fremstillingsstedet, er fuldstændig udelukket både i den pågældende medlemsstat og i tredjelandet. Anvendelsen af en sådan beskyttelse er forenelig med forordning nr. 2081/92, selv hvis en sådan begrebsassociation er fuldstændig udelukket.

106 Ammersin og den tyske regering har gjort gældende, at hvis betegnelsen Bud i oprindelseslandet hverken anses for en geografisk betegnelse for et bestemt produkt eller i øvrigt for en ren eller indirekte geografisk betegnelse, kan beskyttelsen af en sådan betegnelse ikke begrundes ud fra hensynet til beskyttelse af industriel og kommerciel ejendomsret i artikel 30 EF's forstand.

Domstolens besvarelse

107 Hvis det følger af det af den forelæggende ret anførte, at betegnelsen Bud, henset til de faktiske omstændigheder og den begrebsmæssige forståelse i Den Tjekkiske

Republik, ikke direkte eller indirekte betegner en region eller et sted på denne stats område, opstår spørgsmålet, om en absolut beskyttelse af denne betegnelse som den, der er fastsat ved den bilaterale konvention, der udgør en hindring for de frie varebevægelser (jf. denne doms præmis 96 og 97), fællesskabsretligt kan begrundes i henhold til artikel 30 EF eller på anden måde.

108 I dette tilfælde kan beskyttelsen af den nævnte betegnelse — uanset en eventuel beskyttelse af særlige rettigheder såsom varemærkerettigheder — ikke begrundes ud fra hensynet til beskyttelse af industriel og kommerciel ejendomsret i artikel 30 EF's forstand (jf. i denne retning Exportur-dommen, præmis 37, og dom af 7.5.1997, forenede sager C-321/94 — C-324/94, Pistre m.fl., Sml. I, s. 2343, præmis 53).

109 Under disse omstændigheder skal det efterprøves, om denne hindring kan begrundes i tvingende almene hensyn, f.eks. god handelsskik og forbrugerbeskyttelse.

110 Hvis det godtgøres, at betegnelsen Bud ikke indeholder nogen henvisning til den geografiske oprindelse for de produkter, som den betegner, følger det ikke af nogen af de oplysninger, som den forelæggende ret har forelagt Domstolen, at beskyttelsen af denne betegnelse kan forhindre, at erhvervsdrivende opnår en ugrundet fordel, eller at forbrugerne vildledes på grund af en eller anden egenskab ved de nævnte produkter.

111 Det følger heraf, at det andet spørgsmål skal besvares med, at artikel 28 EF er til hinder for anvendelsen af en bestemmelse i en bilateral traktat, som er indgået mellem en medlemsstat og et tredjeland, og hvorefter en betegnelse, der i dette land hverken direkte eller indirekte henviser til produktets geografiske oprindelse,

nyder en beskyttelse i importmedlemsstaten, der er uafhængig af en mulig risiko for vildledning, og som gør det muligt at hindre import af en vare, der lovligt er bragt i omsætning i en anden medlemsstat.

Det tredje og det fjerde spørgsmål

112 Med det tredje og det fjerde spørgsmål, der behandles under ét, har den forelæggende ret nærmere bestemt anmodet om at få oplyst, om artikel 307, stk. 1, EF skal fortolkes således, at den gør det muligt for en ret i en medlemsstat at anvende bestemmelser i bilaterale traktater som dem, der er omhandlet i hovedsagen, der er indgået mellem denne stat og et tredjeland, vedrørende beskyttelse af en betegnelse i dette tredjeland, selv hvis disse bestemmelser viser sig at være i strid med traktatens bestemmelser, fordi der er tale om en forpligtelse, der følger af konventioner, som er indgået forud for tidspunktet for den pågældende medlemsstats tiltrædelse af Den Europæiske Union, samt om artikel 307, stk. 2, EF pålægger denne nationale ret at fortolke disse bestemmelser i overensstemmelse med fællesskabsretten.

Indlæg til Domstolen

113 Budvar har anført, at den bilaterale konvention er blevet indgået af Republikken Østrig, før den tiltrådte Den Europæiske Union den 1. januar 1995, og at forbundskanslerens meddelelse fra 1997, altså efter denne tiltrædelse, efter sin ordlyd har en rent deklaratorisk betydning. Ifølge Budvar er den bilaterale konvention ikke blevet opretholdt ved den nævnte erklæring, men er forblevet i kraft i henhold til de folkeretlige bestemmelser vedrørende statssuccession efter opløsningen af Den Tjekkiske og Slovakiske Føderative Republik den 1. januar 1993.

114 Derfor har Budvar gjort gældende, at Republikken Østrig i henhold til artikel 307, stk. 1, EF, som denne bestemmelse er blevet fortolket af Domstolen, kunne eller i henhold til folkeretten skulle træffe alle de foranstaltninger, der var nødvendige for at sikre den ved den bilaterale konvention fastsatte beskyttelse af betegnelsen Bud, uanset alle fællesskabsretlige bestemmelser.

115 Budvar har gjort gældende, at selv hvis det med hensyn til den ved den bilaterale konvention fastsatte beskyttelse antages, at der eksisterer en konflikt mellem denne og fællesskabsretten, er fællesskabsinstitutionerne i henhold til artikel 307, stk. 1, EF afskåret fra at anvende både den primære og den afledte fællesskabsret, indtil konflikten er løst, i givet fald ved en eventuel opsigelse af den bilaterale konvention.

116 De egnede midler til at fjerne eventuelle uoverensstemmelser mellem en konvention, der er indgået, før en medlemsstat tiltrådte Den Europæiske Union, og traktaten, kan ifølge Budvar kun være midler, der er tilladte i henhold til folkeretten, såsom genforhandling eller en fortolkning af konventionen, der er i overensstemmelse med fællesskabsretten.

117 En genforhandling af den bilaterale konvention kan imidlertid ikke komme på tale. Det følger endvidere af ordlyden af konventionens artikel 7, stk. 1, som i den henseende er helt entydig, at den beskyttelse, som konventionen yder den omhandlede betegnelse, er uafhængig af en risiko for forveksling eller vildledning.

118 Ammersin har gjort gældende, at artikel 307, stk. 1, EF ikke finder anvendelse på tvisten i hovedsagen, da Republikken Østrig på tidspunktet for sin tiltrædelse af Den Europæiske Union ikke havde nogen forpligtelse, der fulgte af den bilaterale konvention.

119 Forud for forbundskanslerens meddelelse og på tidspunktet for Republikken Østrigs tiltrædelse af Den Europæiske Union havde denne ingen folkeretlig forpligtelse. Der eksisterede heller ingen folkeretlig sædvane vedrørende statssuccession, hvorefter de omhandlede bilaterale traktater kunne vedblive med at være i kraft efter opløsningen af Den Tjekkiske og Slovakiske Føderative Republik.

120 Først ved bekendtgørelsen af forbundskanslerens meddelelse overtog Republikken Østrig de forpligtelser, der følger af den bilaterale konvention, over for Den Tjekkiske Republik. Modsat sin ordlyd er denne meddelelse således konstitutiv.

121 Det er muligt at fortolke den bilaterale konvention i overensstemmelse med fællesskabsretten, således at betegnelsen Bud alene er beskyttet mod faktisk vildledning i henhold til denne konvention. Konventionens artikel 7, stk. 1, pålægger ikke en absolut beskyttelse, men foreskriver anvendelse af »retlige eller administrative foranstaltninger [...] om bekæmpelse af illoyal konkurrence og beskyttelse mod uretmæssig anvendelse af betegnelser«.

122 Den østrigske lovgivning, og navnlig bestemmelserne i østrigsk ret om illoyal konkurrence, underlægger alle begæringer om forbud mod betegnelser den betingelse, at betegnelserne anvendes på vildledende måde.

123 Ifølge Ammersin er det i øvrigt artikel 7, stk. 2, i den bilaterale konvention, der finder anvendelse i tvisten i hovedsagen, da betegnelsen American Bud, der anvendes som registreret varemærke, udgør en ændret form af den beskyttede betegnelse i denne bestemmelses forstand. Varemærket frembyder nemlig betydelige forskelle i forhold til den beskyttede betegnelse Bud — navnlig i den form, der anvendes som flaskeetikette — og opfattes af forbrugeren som et selvstændigt varemærke.

124 I denne forbindelse har Ammersin gjort gældende, at artikel 307, stk. 2, EF præciserer bestemmelsen i artikel 10 EF, der fastsætter den generelle forpligtelse for medlemsstaterne til at udvise en adfærd til fordel for Fællesskabet. Det fremgår navnlig af retspraksis vedrørende artikel 10 EF, at en national ret, når den ved anvendelsen af national ret skal fortolke denne, er forpligtet til at gøre dette så vidt muligt i lyset af ordlyden af og formålet med de trinhøjere bestemmelser i fællesskabsretten for at nå de med traktaten tilsigtede resultater og således efterkomme forordning nr. 2081/92 og artikel 28 EF.

125 Den østrigske regering har anført, at Republikken Østrig og Den Tjekkiske Republik tilslutter sig den fremherskende opfattelse, hvorefter staterne er bundet af de traktater, der er indgået af de stater, som de efterfølger. Kontinuitetsprincippet i en situation som den, der foreligger i hovedsagen, kommer til udtryk i artikel 34, stk. 1, i Wienerkonventionen om statssuccession for så vidt angår traktater. Princippet er endvidere i overensstemmelse med folkeretlig sædvane. Efter opløsningen af den stat, der blev efterfulgt af Den Tjekkiske Republik, er gyldigheden af de omhandlede bilaterale traktater på ingen måde blevet påvirket ved deres anvendelse på de bilaterale forbindelser mellem Republikken Østrig og Den Tjekkiske Republik.

126 Ifølge den østrigske regering har forbundskanslerens meddelelse således en rent deklaratorisk betydning.

127 Den østrigske regering har endvidere anført, at artikel 31, stk. 1, i Wienerkonventionen om traktatretten af 23. maj 1969 bestemmer, at »[e]n traktat skal fortolkes loyalt i overensstemmelse med den sædvanlige betydning, der måtte tillægges traktatens udtryk i deres sammenhæng og belyst af dens hensigt og formål«.

128 I betragtning af den betydning, der skal tillægges de relevante udtryk i den bilaterale konvention i deres sammenhæng og i lyset af konventionens genstand og formål, giver disse udtryk ikke mulighed for en fortolkning, hvorefter Bud — som ren eller indirekte geografisk oprindelsesangivelse — alene skulle nyde beskyttelse mod risikoen for vildledning og ikke en absolut beskyttelse. En sådan fortolkning er derfor på forhånd udelukket.

129 Ifølge den tyske regering indeholder den bilaterale konvention rettigheder og forpligtelser, der er opstået for Republikken Østrig, før den tiltrådte Den Europæiske Union. I overensstemmelse med artikel 307, stk. 1, EF påvirkes en sådan konvention ikke af fællesskabsretten, og dens anvendelse har derfor forrang i forhold til fællesskabsretten.

130 Den omstændighed, at det tredjeland, der har indgået den bilaterale konvention, dvs. Den Socialistiske Republik Tjekkoslovakiet, ikke længere eksisterer, kan ikke drage denne fortolkning i tvivl. Republikken Østrig har — ligesom Forbundsrepublikken Tyskland og, efter den tyske regerings kendskab, andre medlemsstater — anerkendt den fortsatte beståen af størstedelen af de folkeretlige traktater og skal derfor forholde sig i overensstemmelse med almindelig statspraksis.

131 En fortolkning til fordel for fællesskabsretten skal ifølge den tyske regering tage form af en ændring af den bilaterale konvention efter genforhandlinger herom på bilateralt niveau. Hvis sådanne forhandlinger ikke lykkes, må konventionen opsiges eller suspenderes. I mellemtiden har de nationale retter ret til at beskytte de pågældende rettigheder, selv hvis de er i strid med fællesskabsretten. Den tyske regering har gjort gældende, at den forelæggende ret desuden ikke har anført, om den nævnte konvention kan opsiges.

132 Den franske regering har anført, at det fremgår af forbundskanslerens meddelelse, at de omhandlede bilaterale traktater har været i kraft uden afbrydelse mellem Republikken Østrig og Den Tjekkiske Republik siden den 1. januar 1993, hvilken dato ligger forud for Republikken Østrigs tiltrædelse af Den Europæiske Union. Denne meddelelse indeholder ikke en afgørelse om, at den bilaterale konvention opretholdes fra 1997, men tager blot dette til efterretning og underretter borgerne herom. Disse traktater er derfor internationale retsakter, der er indgået før Republikken Østrigs tiltrædelse, som artikel 307 EF finder anvendelse på.

133 Det fremgår endvidere af Domstolens praksis, at fællesskabsretlige bestemmelser i overensstemmelse med folkeretlige retsprincipper — i dette tilfælde artikel 28 EF og de relevante bestemmelser i forordning nr. 2081/92 — må vige for en tidligere folkeretlig konvention — i det foreliggende tilfælde den bilaterale konvention — hvis den bilaterale konvention pålægger den pågældende medlemsstat forpligtelser, som det tredjeland, der er part i konventionen, stadig kan kræve opfyldt.

134 Ifølge den franske regering følger det af denne retspraksis, at anvendeligheden af en sådan konvention skal efterprøves af den nationale ret, som det også påhviler at fastslå de omhandlede forpligtelser for at afgøre, i hvilket omfang de udgør en hindring for artikel 28 EF eller forordning nr. 2081/92.

135 Den franske regering har anført, at den fortolkning, der i hovedsagen foreslås af den forelæggende ret, vil føre til en tilsidesættelse af den bilaterale konvention og vil derfor ikke udgøre et tilladeligt folkeretligt middel til at ophæve en eventuel uoverensstemmelse mellem nævnte konvention og fællesskabsretten i henhold til artikel 307, stk. 2, EF, som fortolket af Domstolen.

136 Ifølge den franske regering følger det af ordlyden af den bilaterale konventions artikel 7, stk. 1, der er entydig, at det uden videre er udelukket, at bestemmelsen fortolkes således, at betegnelsen Bud kun er beskyttet som en ren og indirekte geografisk betegnelse mod risikoen for vildledning og således ikke nyder en absolut beskyttelse. En sådan fortolkning kan derfor ikke komme i betragtning som en fortolkning, der er forenelig med fællesskabsretten.

137 Kommissionen har gjort gældende, at artikel 307 EF finder anvendelse på den bilaterale konvention, da den har indflydelse på anvendelsen af traktaten og desuden blev indgået af Republikken Østrig med et tredjeland, før nævnte medlemsstat tiltrådte Den Europæiske Union.

138 Imidlertid opstår spørgsmålet, om artikel 307, stk. 1, EF også finder anvendelse på en konvention, når den — som i hovedsagen — er blevet opretholdt til fordel for den stat, der har efterfulgt det oprindelige tredjeland, ved en meddelelse fra en medlemsstats myndigheder efter sidstnævnte stats tiltrædelse.

139 Dette spørgsmål rejser også spørgsmålet, om den pågældende meddelelse er konstitutiv.

140 Kommissionen har gjort gældende, at forbundskanslerens meddelelse i overensstemmelse med folkeretten alene har deklaratorisk virkning, da en traktat vedbliver med at være i kraft, hvis det ud fra parternes adfærd kan fastslås, at de er enige om, at traktaten opretholdes.

141 Her er tale om et spørgsmål vedrørende faktiske omstændigheder, som det tilkommer den nationale ret at tage stilling til. Kommissionen har gjort gældende, at der ikke er noget i sagen, der taler for, at parterne ikke har villet opretholde de omhandlede bilaterale traktater.

142 Kommissionen har på den baggrund konkluderet, at artikel 307, stk. 1, EF finder anvendelse i hovedsagen, og at traktaten følgelig hverken påvirker de rettigheder eller de forpligtelser, der følger af den bilaterale konvention.

Domstolens besvarelse

143 Dette spørgsmål skal besvares, da det fremgår af svaret på det andet spørgsmål, at i det tænkte tilfælde, hvor betegnelsen Bud ikke kan anses for direkte eller indirekte at henvise til den geografiske oprindelse for de produkter, som den betegner, er artikel 28 EF til hinder for den beskyttelse, som de omhandlede bilaterale traktater yder den nævnte betegnelse.

144 Det fremgår af artikel 307, stk. 1, EF, at de rettigheder og forpligtelser, der følger af konventioner, som er indgået før en medlemsstats tiltrædelse mellem denne medlemsstat og en tredjestat, ikke berøres af traktatens bestemmelser.

145 Denne bestemmelse har — i overensstemmelse med de folkeretlige principper — til formål at præcisere, at anvendelsen af EF-traktaten ikke berører den pågældende medlemsstats forpligtelse til at respektere tredjelandes rettigheder, som følger af en tidligere konvention, og at overholde sine deraf følgende forpligtelser (jf. bl.a. dom af 4.7.2000, sag C-84/98, Kommissionen mod Portugal, Sml. I, s. 5215, præmis 53).

146 Ved afgørelsen af, om en fællesskabsregel skal vige for en ældre international konvention, må det altså undersøges, om konventionen pålægger den pågældende medlemsstat forpligtelser, som de tredjelande, der har indgået konventionen, stadig kan kræve opfyldt (jf. i denne retning dom af 10.3.1998, forenede sager C-364/95 og C-365/95, T. Port, Sml. I, s. 1023, præmis 60).

147 I det foreliggende tilfælde er det ubestridt, at beskyttelsen af betegnelsen Bud er fastsat i de omhandlede bilaterale traktater, der er blevet indgået mellem Den Socialistiske Republik Tjekkoslovakiet og Republikken Østrig, før denne tiltrådte Den Europæiske Union.

148 Det synes endvidere at fremgå af de omhandlede bilaterale traktater, navnlig den bilaterale konventions artikel 7, stk. 1, at de for Republikken Østrigs vedkommende indeholder forpligtelser, der kan kræves opfyldt af Den Socialistiske Republik Tjekkoslovakiet.

149 Imidlertid opstår spørgsmålet, om også Den Tjekkiske Republik kan aflede rettigheder af de nævnte traktater, som den fortsat kan kræve opfyldt af Republikken Østrig.

150 Det bemærkes, at Den Tjekkiske og Slovakiske Føderative Republik, der var trådt i stedet for Den Socialistiske Republik Tjekkoslovakiet, efter sin opløsning den 1. januar 1993 ophørte med at eksistere, og blev efterfulgt af to nye uafhængige stater på de respektive dele af dens område, nemlig Den Tjekkiske Republik og Den Slovakiske Republik.

151 Dermed opstår det yderligere spørgsmål, om de omhandlede bilaterale traktater, der blev indgået af Den Socialistiske Republik Tjekkoslovakiet, inden for rammerne af en sådan statssuccession, er forblevet i kraft efter opløsningen af Den Tjekkiske og Slovakiske Føderative Republik, navnlig hvad angår de

rettigheder, der følger heraf til fordel for Den Tjekkiske Republik, som de i hovedsagen omhandlede, således at disse rettigheder og Republikken Østrigs tilsvarende forpligtelser er blevet opretholdt efter den nævnte opløsning, og således stadig var i kraft på det tidspunkt, da Republikken Østrig tiltrådte Den Europæiske Union.

152 Det er ubestridt, at der på tidspunktet for opløsningen forelå en i vidt omfang anerkendt folkeretlig praksis, baseret på et princip om traktaters kontinuitet. I henhold til denne praksis kan det, såfremt en af de kontraherende stater i en bilateral traktat ikke har givet udtryk for sin vilje til at genforhandle eller opsige traktaten, antages, at den pågældende traktat forbliver i kraft med hensyn til stater, der efterfølger den opløste stat.

153 Tilsyneladende udgør princippet om traktaters kontinuitet, forstået på denne måde — i det mindste hvad angår det særlige tilfælde, at en stat opløses fuldstændigt, og uanset muligheden for opsigelse eller genforhandling af traktater — et grundprincip, der i vidt omfang var anerkendt på tidspunktet for den omhandlede opløsning.

154 Under alle omstændigheder, og uden at det er nødvendigt for Domstolen at udtale sig om spørgsmålet, hvorvidt dette kontinuitetsprincip for traktater på tidspunktet for opløsningen af Den Tjekkiske og Slovakiske Føderative Republik udgjorde en folkeretlige sædvane, kan det ikke bestrides, at anvendelsen af dette princip i den folkeretlige traktatretspraksis på dette tidspunkt var fuldt ud i overensstemmelse med international ret.

155 Det skal derfor efterprøves, om både Republikken Østrig og Den Tjekkiske Republik faktisk har villet anvende dette kontinuitetsprincip for traktater på de omhandlede bilaterale traktater, og om der — med hensyn til perioden mellem tidspunktet for den nævnte opløsning og tidspunktet for Republikken Østrigs tiltrædelse af Den Europæiske Union — foreligger holdepunkter, som godtgør deres hensigter i denne henseende.

156 Som det bl.a. fremgår af det tjekkiske nationalråds resolution af 17. december 1992 og af artikel 5 i forfatningslov nr. 4/1993 (jf. denne doms præmis 25 og 26), har Den Tjekkiske Republik udtrykkeligt accepteret det automatiske kontinuitetsprincip for traktater.

157 Hvad angår Republikken Østrig har denne stat traditionelt været fortaler for »tabula rasa«-princippet, hvorefter den omstændighed, at en ny stat efterfølger en kontraherende stat, indebærer, at de traktater, der er indgået af sidstnævnte, automatisk ophører, bortset fra traktater af territorial karakter eller såfremt der foreligger en overenskomst, der bestemmer det modsatte.

158 Det er dog tvivlsomt, om Republikken Østrig i en situation vedrørende statssuccession som den, der følger af en fuldstændig opløsning af den tidligere stat, og navnlig hvad angår de omhandlede bilaterale traktater, har villet anvende det i foregående præmis nævnte princip.

159 Som generaladvokaten har anført i punkt 141 og 142 i sit forslag til afgørelse, synes det at fremgå af østrigsk retspraksis og af den omstændighed, at Republikken Østrig — navnlig med hensyn til Den Tjekkiske Republik — alene for fremtiden har opsagt visse traktater indgået med Den Socialistiske Republik Tjekkoslovakiet, at denne medlemsstats praksis — herunder i perioden mellem Den Tjekkiske og Slovakiske Føderative Republiks opløsning og Republikken Østrigs tiltrædelse af Den Europæiske Union — indeholder holdepunkter, der kan godtgøre, at den har fraveget anvendelsen af »tabula rasa«-princippet.

160 Den østrigske praksis med hensyn til de stater, der har efterfulgt Den Tjekkiske og Socialistiske Føderative Republik, synes nemlig pragmatisk at gå ud på, at bilaterale traktater forbliver gældende, så længe de ikke bliver opsagt af en af parterne. Resultatet af denne praksis ligger meget tæt på det resultat, der følger af anvendelsen af princippet om traktaters kontinuitet.

161 I denne forbindelse tilkommer det den forelæggende ret at undersøge, om Republikken Østrig på et tidspunkt mellem opløsningen af Den Tjekkiske og Slovakiske Føderative Republik den 1. januar 1993 og forbundskanslerens meddelelse af 1997, tilkendegav sin vilje til at genforhandle eller opsige de omhandlede bilaterale traktater.

162 Hvis dette er tilfældet, har dette forhold en særlig betydning, da Den Tjekkiske Republik, som nævnt i denne doms præmis 156, ved opløsningen af forgængerstaten klart gav udtryk for det synspunkt, at de traktater, der var indgået med denne stat, forblev i kraft. Den Tjekkiske Republik forbeholdt sig således udtrykkeligt retten til at gøre de rettigheder, som den har i henhold til de omhandlede bilaterale traktater som efterfølgerstat, gældende over for Republikken Østrig.

163 Dette forholds betydning bekræftes i øvrigt af formålet med artikel 307, stk. 1, EF, der tilsigter at gøre det muligt for en medlemsstat at respektere de rettigheder, som tredjelande kan gøre gældende på grundlag af en konvention, der er blevet indgået forud for nævnte stats tiltrædelse af Den Europæiske Union, i tilfælde som det i hovedsagen omhandlede (jf. denne doms præmis 145).

164 Det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve, om både Republikken Østrig og Den Tjekkiske Republik i hovedsagen faktisk har villet anvende princippet om traktaters kontinuitet på de omhandlede bilaterale traktater.

165 Hvad angår Republikken Østrig bemærkes desuden, at det ikke på forhånd kan udelukkes, at en i denne henseende afgivet viljeserklæring, selv om den er blevet afgivet med en vis forsinkelse, nemlig først i 1997, ikke desto mindre kan tages i betragtning med henblik på endeligt at godtgøre denne stats vilje til at anerkende Den Tjekkiske Republik som kontraherende part i de omhandlede bilaterale traktater og dermed til i det foreliggende tilfælde at antage, at anvendelsen af disse henhører under anvendelsesområdet for artikel 307, stk. 1, EF.

166 Det ville forholde sig anderledes, hvis Republikken Østrig på et eller andet tidspunkt før forbundskanslerens meddelelse allerede klart havde givet udtryk for, at den havde den modsatte opfattelse.

167 Hvis den forelæggende ret efter afslutningen af den prøvelse, som den skal foretage — navnlig med hensyn til de elementer, som fremgår af denne dom — konkluderer, at Republikken Østrig på tidspunktet for sin tiltrædelse af Den Europæiske Union var bundet af de omhandlede bilaterale traktater over for Den Tjekkiske Republik, så følger det heraf, at disse traktater kan anses for at være konventioner indgået før denne tiltrædelse, jf. artikel 307, stk. 1, EF.

168 Det skal tilføjes, at medlemsstaterne i henhold til artikel 307, stk. 2, EF er forpligtede til at bringe alle egnede midler i anvendelse med henblik på at fjerne de uoverensstemmelser, der foreligger mellem en konvention, der er indgået før en medlemsstats tiltrædelse, og traktaten.

169 Det følger heraf, at den forelæggende ret er forpligtet til at efterprøve, om en eventuel uoverensstemmelse mellem traktaten og en bilateral konvention kan undgås ved, at den bilaterale konvention i videst muligt omfang og under overholdelse af folkeretten fortolkes i overensstemmelse med fællesskabsretten.

170 Hvis det viser sig, at det i praksis er umuligt at fortolke en konvention indgået før en medlemsstats tiltrædelse af Den Europæiske Union i overensstemmelse med fællesskabsretten, kan denne stat inden for rammerne af artikel 307 EF træffe de passende foranstaltninger, idet den dog er forpligtet til at fjerne uoverensstemmelserne mellem den tidligere konvention og traktaten. Støder medlemsstaten på problemer, som gør det umuligt at ændre en aftale, kan det derfor ikke udelukkes, at den må opsige aftalen (dommen i sagen Kommissionen mod Portugal, præmis 58).

171 Det bemærkes, at den bilaterale konventions artikel 16, stk. 3, bestemmer, at de to kontraherende parter skriftligt og ad diplomatisk vej kan opsige konventionen under overholdelse af en frist på mindst ét år.

172 Indtil et af de midler, der er nævnt i artikel 307, stk. 2, EF, gør det muligt at fjerne eventuelle uoverensstemmelser mellem en konvention, der er indgået forud for vedkommende medlemsstats tiltrædelse af Den Europæiske Union, og traktaten, giver artikel 307, stk. 1, EF staten mulighed for at fortsætte med at anvende en sådan konvention, i det omfang den indeholder forpligtelser, som fortsat er folkeretligt bindende for den.

173 På den baggrund skal det tredje og det fjerde spørgsmål besvares med, at artikel 307, stk. 1, EF skal fortolkes således, at den gør det muligt for en ret i en medlemsstat — under forbehold for den prøvelse, som den skal foretage, navnlig med hensyn til de elementer, som fremgår af denne dom — at anvende bestemmelser i bilaterale traktater som dem, der er omhandlet i hovedsagen, der er indgået mellem denne stat og et tredjeland, vedrørende beskyttelse af en betegnelse i dette tredjeland, selv hvis disse bestemmelser viser sig at være i strid med traktatens bestemmelser, fordi der er tale om en forpligtelse, der følger af konventioner, som er indgået forud for tidspunktet for den pågældende medlemsstats tiltrædelse af Den Europæiske Union. Indtil et af de midler, der er nævnt i artikel 307, stk. 2, EF, gør det muligt at fjerne eventuelle uoverensstemmelser mellem en konvention, der er indgået forud for en sådan tiltrædelse, og traktaten, giver artikel 307, stk. 1, EF medlemsstaten mulighed for at fortsætte med at anvende en sådan konvention, i det omfang den indeholder forpligtelser, som fortsat er folkeretligt bindende for den.

Sagens omkostninger

174 De udgifter, der er afholdt af den østrigske, den tyske og den franske regering samt af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da

sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Handelsgericht Wien ved kendelse af 26. februar 2001, for ret:

1) Artikel 28 EF og Rådets forordning (EØF) nr. 2081/92 af 14. juli 1992 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler, som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 535/97 af 17. marts 1997, er ikke til hinder for anvendelsen af en bestemmelse i en bilateral traktat, som er indgået mellem en medlemsstat og et tredjeland, og hvorefter en ren og indirekte geografisk oprindelsesangivelse fra dette tredjeland nyder en beskyttelse i importmedlemsstaten, der er uafhængig af en mulig risiko for vildledning, og som gør det muligt at hindre import af en vare, der lovligt er bragt i omsætning i en anden medlemsstat.

2) Artikel 28 EF er til hinder for anvendelsen af en bestemmelse i en bilateral traktat, som er indgået mellem en medlemsstat og et tredjeland, og hvorefter en betegnelse, der i dette land hverken direkte eller indirekte henviser til produktets geografiske oprindelse, nyder en beskyttelse i importmedlems-

staten, der er uafhængig af en mulig risiko for vildledning, og som gør det muligt at hindre import af en vare, der lovligt er bragt i omsætning i en anden medlemsstat.

3) Artikel 307, stk. 1, EF skal fortolkes således, at den gør det muligt for en ret i en medlemsstat — under forbehold for den prøvelse, som den skal foretage, navnlig med hensyn til de elementer, som fremgår af denne dom — at anvende bestemmelser i bilaterale traktater som dem, der er omhandlet i hovedsagen, der er indgået mellem denne stat og et tredjeland, vedrørende beskyttelse af en betegnelse i dette tredjeland, selv hvis disse bestemmelser viser sig at være i strid med EF-traktatens bestemmelser, fordi der er tale om en forpligtelse, der følger af konventioner, som er indgået forud for tidspunktet for den pågældende medlemsstats tiltrædelse af Den Europæiske Union. Indtil et af de midler, der er nævnt i artikel 307, stk. 2, EF, gør det muligt at fjerne eventuelle uoverensstemmelser mellem en konvention, der er indgået forud for en sådan tiltrædelse, og traktaten, giver artikel 307, stk. 1, EF medlemsstaten mulighed for at fortsætte med at anvende en sådan konvention, i det omfang den indeholder forpligtelser, som fortsat er folkeretligt bindende for den.

Skouris Jann Timmermans

Gulmann Cunha Rodrigues Edward

La Pergola Puissochet Schingten

Colneric von Bahr

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 18. november 2003.

R. Grass V. Skouris

Justitssekretær Præsident